

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Β' Λυκείου

ΟΝΟΜΑ: _____ **Βαθμός** %
ΗΜ/ΝΙΑ: Κυριακή, 16 / 10 / 2022 **ΤΜΗΜΑ:** _____ ☺

Διδαγμένο Κείμενο • Αριστοτέλους, Μετά τὰ φυσικά, Α 2, 98b12-28.

Διά γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντός γενέσεως. Ὅ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἄγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασιῶν)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἐτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὦν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστιν.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις, τη λέξη *Σωστό*, αν είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν είναι λανθασμένη, με βάση το περιεχόμενο του παραπάνω αποσπάσματος.

1. Οι ἄνθρωποι ἀρχισαν νὰ φιλοσοφοῦν ἐπειδὴ ἀπορούσαν γιὰ πολὺ σημαντικὰ πράγματα.
2. Οι ἄνθρωποι ἀρχικὰ ἀπορούσαν γιὰ τὰ παράξενα τῆς καθημερινῆς ζωῆς.
3. Αὐτός που ἀπορεῖ συνειδητοποιεῖ τὴν ἀγνοιά του.
4. Οι ἄνθρωποι φιλοσόφησαν γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν ἀγνοιά τους.
5. Ἡ φιλοσοφία εἶναι χρήσιμη στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Μονάδες 10

B1. Να αναλύσετε τὴν ἀποψη τοῦ Αριστοτέλη «Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν» σχετικὰ με τὶς ἀπαρχές τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ. Μονάδες 10

B2. Γιατί ὁ φιλόμυθος εἶναι κατὰ κάποιον τρόπο καὶ φιλόσοφος, κατὰ τὸν Αριστοτέλη; Μονάδες 10

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις, τη λέξη *Σωστό*, αν είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν είναι λανθασμένη.

- α. Ὁ Αριστοτέλης ὑποστήριζε με πικρία ὅτι κανεὶς δὲν γίνεται γιαιτρός διαβάζοντας μόνο βιβλία.
- β. Ὁ Αριστοτέλης ἐφτάσε στὴν Αθήνα γιὰ νὰ σπουδάσει στὴν Ακαδημία σε ηλικία 21 ἐτῶν.
- γ. Ὁ *Περίπατος* ἦταν ἓνα δημόσιο γυμναστήριο στὸν Λυκαβηττὸ ὅπου δίδασκαν συνήθως ρήτορες καὶ σοφιστές.
- δ. Τη δευτέρη φορὰ που ἐζήσε ὁ Αριστοτέλης στὴν Αθήνα ἀφοσιώθηκε ἀπερίσπαστος στὴ συγγραφικὴ δραστηριότητα.

ε. Η κατηγορία εις βάρος του Αριστοτέλη για ασέβεια βασίστηκε στο γεγονός ότι είχε γράψει έναν παϊάνα, είδος ποιήματος που τιμούσε το θεό Ερμή. Μονάδες 10

B4. Να γράψετε δύο παράγωγα (απλά ή σύνθετα) στη νέα ελληνική για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: ἤρξαντο, γενέσεως, ἀγνοεῖν, ἐφιλοσόφησαν, χρήσεως. Μονάδες 10

Αδίδακτο Θέμα • Λυκούργου, Κατὰ Λεωκράτους ὑπόθεσις, fragmenta: 5, 8, & 10.

Ο δήμος της Αθήνας είχε εκδώσει ψήφισμα το οποίο όριζε ως ενόχους προδοσίας όσους Αθηναίους θα εγκατέλειπαν την πόλη μετά την ήττα στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Ο Λυκούργος, εισηγείται εισαγγελίαν προδοσίας εναντίον του Λεωκράτη, που πρόλαβε να καταφύγει στη Ρόδο κάποιες ώρες πριν από την ψήφισή του. Διαφορώντας για την κακή εικόνα που έχουν οι Αθηναίοι για τους δημόσιους κατηγορούς, ο ρήτορας θα φέρει σε πέρας το έργο του, στηρίζοντας το κατηγορητήριο στη γενική αντίληψη για την ορθή συμπεριφορά και τα καθήκοντα ενός πολίτη και πραγματευόμενος το ζήτημα από την ηθική πλευρά του.

[5] Ἐγὼ δ', ὦ Ἀθηναῖοι, ειδῶς¹ Λεωκράτην φυγόντα μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, ἐγκαταλιπόντα δὲ τοὺς αὐτοῦ πολίτας, προδεδωκότα δὲ πᾶσαν τὴν ὑμετέραν δύναμιν, ἅπασι δὲ τοῖς γεγραμμένοις ἔνοχον ὄντα, ταύτην τὴν εισαγγελίαν² ἔποιησάμην, οὔτε δι' ἔχθραν οὐδεμίαν οὔτε διὰ φιλονικίαν οὐδ' ἠντινοῦν τοῦτον τὸν ἀγῶνα προελόμενος, ἀλλ' αἰσχρὸν εἶναι νομίσας τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορᾶν ἐμβάλλοντα καὶ τῶν κοινῶν ἰερῶν μετέχοντα, τῆς τε πατρίδος ὄνειδος καὶ πάντων ὑμῶν γεγενημένον. [...]

[8] Οὕτω γάρ ἐστι δεινὸν τὸ γεγενημένον ἀδίκημα καὶ τηλικούτον ἔχει τὸ μέγεθος, ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὐρεῖν ἀξίαν³ μήτ' ἐν τοῖς νόμοις ὠρίσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἀμαρτημάτων. Τί γὰρ χρή παθεῖν τὸν ἐκλιπόντα μὲν τὴν πατρίδα, μὴ βοηθήσαντα⁴ δὲ τοῖς πατρώοις ἱεροῖς, ἐγκαταλιπόντα δὲ τὰς τῶν προγόνων θήκας⁵, ἅπασαν δὲ τὴν χώραν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα; Τὸ μὲν γὰρ μέγιστον καὶ ἔσχατον τῶν τιμημάτων, θάνατος, ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον⁶, ἔλαττον δὲ τῶν Λεωκράτους ἀδικημάτων καθέστηκε. [...]

[10] εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε. Δύο γὰρ ἐστί τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἢ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία, καὶ ἢ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεὰ · πρὸς ἑκάτερον δὲ τούτων ἀποβλέποντες τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι, τῆς δὲ διὰ τὴν δόξαν ἐπιθυμοῦσι. Διὸ δεῖ, ὦ ἄνδρες, προσέχειν τούτῳ τῷ ἀγῶνι καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου. [...] περὶ δὲ τούτου ὅτι ἂν βουλευσῆσθε, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν ἔσται λόγος [...]

Λεξιλόγιο:

1. εἰδῶς < οἶδα = γνωρίζω.
2. εισαγγελία = μήνυση.
3. μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὐρεῖν ἀξίαν = οὔτε εἶναι δυνατό να προτείνω / να βρω ἀντάξια κατηγορία ἢ ποινή,
4. βοηθήσαντα < βοηθῶ = (εδῶ) υπερασπίζω.
5. τὰς θήκας = τοὺς τάφους.
6. ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον = ἀν καὶ ορίζεται ἀπὸ τοὺς νόμους ὡς ἡ μεγαλύτερη τιμωρία,

Γ1. Να μεταφράσετε από το παραπάνω κείμενο το απόσπασμα «Οὕτω γάρ ἐστι ... ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε.», από τις §§ 8-10. Μονάδες 20

Γ2.α. Για ποιους λόγους θα πρέπει οι δικαστές να δίνουν **βαρύτητα** στην παρούσα **δίκη** (προσέχειν τούτω τῷ ἀγῶνι) και τη **διασφάλιση της δικαιοσύνης** με την απόφασή τους (και μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου); [§10]

Γ2.β. Να ξαναγράψετε στο τετράδιό την πρόταση που ακολουθεί, **επιλέγοντας τη σωστή** από τις προτεινόμενες απαντήσεις:

- Ο Λυκούργος, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην §5,.....
- α. είδε σε μια περίπτωση το Λεωκράτη να εγκαταλείπει τους συμπολίτες του.
 - β. είχε κάποιες προσωπικές διαφορές με το Λεωκράτη.
 - γ. θεωρεί ντροπιαστικό να συμμετέχει ο Λεωκράτης στις θυσίες στην πόλη.

Μονάδες 10

Γ3.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- **ἐστι:** το β' και γ' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα.
- **τῶν προγόνων:** τη δοτική του ενικού αριθμού.
- **τὰς θήκας:** την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού.
- **πολίτας:** την κλητική και τους δυο αριθμούς.

Γ3.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές του κειμένου:

- **ἀξίαν τιμωρίαν :** τη γενική του πληθυντικού αριθμού.
- **ὑποχείριον χώραν :** την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

Γ4.α. Να αναγνωρίσετε **συντακτικά** τους όρους που έχουν σημειωθεί στο κείμενο:

- **φυγόντα**
- **αἰσχροὺς εἶναι**
- **ἐνδέχεσθαι**
- **παθεῖν**

Γ4.β. Να αναφέρετε **ονομαστικά** τα είδη του ἄν. Να **αναγνωρίσετε** το είδος του ἄν στην παρακάτω φράση, δικαιολογώντας την άποψή σας:

— «περὶ δὲ τούτου ὅ,τι ἄν βουλευέσθητε, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἔσται λόγος»

Γ4.γ. Να καταγράψετε τρεις (3) **συντακτικές χρήσεις / λειτουργίες** που επιτελεί η λέξη ὡς στον αρχαίο λόγο.

Μονάδες 10

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ! Ἐρρωσθε !!